

Ympäristöministeriön virkamiesten sihteeristö on valmistellut koko kesän pykäläluonnoksia jätelain kokonaisuudistustyötä (niin sanottua JÄLKI-työtä) varten. Nyt urakka alkaa olla loppusuoralla. Luonnosehdotukset sisältävä dokumentti on tarkoitus esitellä ylihuomenna (3. syyskuuta) kokoontuvassa JÄLKI-työryhmän palaverissa.

”Uuden jätelain luonnosehdotukseen on kertynyt pelkistä pykäläluonnoksista nelisenkymmentä sivua, eikä mukana ole vielä edes ehdotusten perusteluja, joita niitäkin on valmisteltu kaikilta keskeisiltä osa-alueilta, kertoo työryhmän varapuheenjohtaja”, ympäristöneuvos **Olli Pahkala**.

KAKSI KANTAA KULJETUSJÄRJESTELMIIN

Uudistustyössä vaikeimmiksi kysymyksiksi ovat osoittautuneet yhdyskuntajätehuollon vastuiden ja velvollisuuksien määrittelyt.

Kiinteistöliitto säilyttäisi molemmat järjestelmät

■ Suomen Kiinteistöliiton toimitusjohtaja **Harri Hiltunen** toivoo, että jätelain kokonaisuudistustyötä valmisteleva työryhmä säilyttäisi jätelain luonnosehdotuksessa sekä kunnan kilpailuttaman että sopimusperusteisen jätteenkuljetusjärjestelmän.

Ministeri **Lehtomäen** linjaus sopimusperusteisesta jätteenkuljetusjärjestelmästä luopumisesta oli Hiltusen mielestä yllättävä.

”Miksi muuttaa toimivaa järjestelmää? On hyvä, että on vaihtoehtoja ja että paikallisesti pystytään harkitsemaan, mitä mallia missäkin kunnassa halutaan käyttää”, Hiltunen sanoo.

Kiinteistöliitto aikoo toimia sen puolesta, että kiinteistönomistajilla olisi jatkossakin mahdollisuus kilpailuttaa itse jätteenkuljetuksensa ja valita palveluntarjoaja.

Hiltunen myöntää, että sopimusperusteisessa mallissa on ollut ongelmiaakin.

”Kiinteistönomistajien on kehitettävä kilpailutusta niin, että se hoidetaan hyvin ja tehokkaasti. Voitaisiin esimerkiksi muodostaa kilpailutusryhmiä. On myös alueita, joilla toimii käytännössä vain yksi jätteenkuljetusyritys monopoliasemassa”, Hiltunen antaa esimerkkejä.

”Jos kunta osaa järjestää kilpailutuksen tehokkaasti, voi kunnan kilpailuttama järjestelmä olla joillain alueilla järkeväkin vaihtoehto.”

Ympäristöministeriön alustavassa ehdotuksessa Suomen teillä huruttelisivat vain kunnan keskitetyt kilpailuttamat jätteenkuljettajat.



Scanstockphoto



sopimusperu

Sopimusperusteinen jätteenkuljetus saattaa jättäytyä pois ministeriön virkamiesten valmistelema, alusta kokonaisuudistusta valmistelevassa työryhmän kaikkia vaikeimpiin jätelain kiistakysymyksiin

Tunteita on kuumentanut erityisesti ikuinen kiistakapula, kysymys jätteenkuljetusjärjestelmistä: Pitäisikö Suomessa luopua kokonaan sopimusperusteisesta jätteenkuljetuksesta, jossa kiinteistönomistajat voivat tehdä jätteenkuljetussopimukset suoraan jätteenkuljetusyritysten kanssa, ja pitäytyä kaikkialla kunnan keskitetyt kilpailuttamaan jätteenkuljetukseen?

Tätä mieltä ovat olleet ainakin kunnalliset jätelaitokset, joiden mielestä sopimusperusteinen kuljetusjärjestelmä johtaa tehottomuuteen ja aiheuttaa turhaa liikennettä ja päästöjä. Lisäksi jätevirtojen vastuullinen hallinta on vaikeaa.

Sopimusperusteisen jätteenkuljetusjärjestelmän säilyttämisen kannalla ovat olleet muun muassa yksityiset jätehuoltoyritykset. Esimerkiksi Ympäristöyritysten Liitto toteaa kannanotossaan, että sopimusperusteisesta järjestelmästä luopuminen voi johtaa pk-yritysten toimintamahdollisuuksien heikkenemiseen ja

kunnalliseen jätehuoltomonopoliin, jossa jätehuoltoon ei synny aitoja vaihtoehtoja.

LEHTOMÄKI LAKKAUTTAISI

Kesäkuussa kiista sai dramaattisen käänteen, kun ympäristöministeri **Paula Lehtomäki** esitti kannattavansa sopimusperusteisesta jätteenkuljetusjärjestelmästä luopumista.

”Keskustelimme tästä asiasta ministerin kanssa kesäkuun alussa. Ministeri otti alustavasti tämän linjan ja se on näin myös pykäläluonnoksia valmistelevan virkamiessihteeristön papereissa”, Pahkala kertoo.

Ministeri Lehtomäki vahvistaa, että hän on kääntymässä kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen kannalle.

”Olen vakavasti harkinnut, että lakiesitykseen tehtäisiin tällainen muutos, että sopimus-



steiselle?

äädä historiaan, mikäli ympäristö-
va ehdotus hyväksytään jätelain
ässä. Työryhmä ottaa kantaa
tämän syksyn aikana.

perusteisesta luovuttaisiin. Jätehuoltojärjestelmän tulee olla logistisesti tehokas ja ympäristön kannalta kestävä. Sopimusperusteisessa järjestelmässä on ollut myös valvonnan kanssa ongelmia. On tärkeää, että löydetään järjestelmä, joka yhtä aikaa takaa sekä koko jätehuoltoketjun toimivuuden että on asukkaiden kannalta mahdollisimman yksinkertainen”, Lehtomäki perustelee *Uusi-uutisille*.

Aivan lähipäivinä kokoontuva JÄLKI-työryhmä käsittelee asiaa.

Ministeri Lehtomäki korostaa, että asia on todellakin vielä auki ja lopulliset päätökset tehdään vasta, kun eduskunta asiaa käsittelee.

“VALTAVAT MITTASUHTEET”

Kesäkuun käänne on saanut jätehuoltoalan toimijat aktivoitumaan. Maakuntalehtien ylei-

Mitä Lehtomäki vastasi?

■ Kansanedustaja **Lauri Oinonen** (kesk) teki heinäkuun lopussa kirjallisen kysymyksen liittyen jätehuoltoon ja jätteenkuljetusjärjestelmiin otsikolla ”Jätealayrittäjien toimintaedellytysten ja jätteiden kierrätys- ja hyötykäytön turvaaminen”.

Ympäristöministeri **Paula Lehtomäki** vastasi kysymykseen eduskunnassa elokuun lopussa. Valitettavasti *Uusi-uutiset*-lehti oli juuri ennättänyt painoon, joten kannanottoa ei saatu mukaan tähän artikkeliin.

Lehtomäen vastauksen voi kuitenkin lukea eduskunnan nettisivuilta: http://www.eduskunta.fi/faktatmp/utatmp/akxtmp/kk_652_2009_p.shtml

sönosastot ovat täyttyneet kuljetusjärjestelmiä ruotivista kannanotoista.

Pahkalan mukaan keskustelu on riistäytynyt käsistä ja siihen on sotkettu myös paljon sellaisia asioita, jotka eivät varsinaiseen jätteenkuljetukseen edes liity.

”Tähän on reagoitu ikään kuin pienten jätehuoltoyrityksien kaikki liiketoimintamahdollisuudet haluttaisiin nyt ympäristöministeriössä romuttaa. Näin ei ole. Yritykset ovat saaneet viime vuosina lisää toimintakenttää, kun kaupan ja yksityisen palvelualan jätehuolto-

teitä, että yksityisen sektorin toteuttama kierrätys ja jätehuolto toimisivat tehokkaammin kuin julkisen sektorin toteuttama. Näistä väitteistä täytyy saada punnittua faktatietoa ja harkita asiaa sen pohjalta”, ministeri katsoo ja jatkaa:

”Yrityskentän keskeinen rooli säilyy toki myös kunnan kilpailuttamassa kuljetusjärjestelmässä.”

TUOMIOISTUIN VAIKUTTAA PYKÄLIIN

Jätelain uudistusta valmistelevat sihteerit ovat joutuneet myös pohtimaan, kuinka muotoilla jätelain pykäläluonnoksiin sitä, miten kuntien omistamat julkiset jäteyhtiöt voivat toimia markkinoilla tarjoten palvelujaan myös elinkeinolämälle ja teollisuudelle. Asiaan vaikuttavat muun muassa EU:n tuomioistuimen päätökset ja tulkinnot.

Kesäkuussa EU-tuomioistuin muun muassa linjasi tuomiossaan (C-480/06) yhteistyötä julkisten viranomaisten välillä. Sen mukaan hankintalainsäädännössä voidaan sallia poikkeus, kun on kyse viranomaisten välisestä sopimuksesta, joka tähtää lakisääteisen julkisen tehtävän suorittamiseen.

Pahkala kertoo, että jätelain pykälien ja momenttien luonnostelun yhteydessä on jouduttu pyytämään apua työ- ja elinkeinoministeriöltä, jotta pykälästä saataisiin EU-tuomioistuimen päätösten mukaiset.

”Kunnalliset jätelaitokset ovat usein ainoita, jotka ylläpitävät tiettyjä jätehuoltopalveluja. Mihin kauppa ja rakennusteollisuus joutuisivat, jos jätekeskuksen portti pysyisikin suljettuna? Jätelakiin täytyy ehkä kirjoittaa jotain sen suuntaista, että jos kunta hoitaa jätehuoltopalveluja esimerkiksi yritysten kanssa tehdyillä sopimuksilla, se katsottaisiin kunnan lakisääteiseksi tehtäväksi. Mutta tästä ei ole vielä työryhmässä keskusteltu”, Pahkala kuvailee avointa tilannetta.

Jätelain kokonaisuudistustyö etenee syksyn aikana työryhmän kokouksissa, joita järjestetään tiiviiseen tahtiin. Syyskuussa on luvassa kolme kokousta ja vuoden loppua kohden niitä pidetään noin kerran viikossa.

Nämä tiuhatahtiset ja varmasti tiivistunnelmaiset keskustelut ratkaisevat, saako työryhmä muokattua yksimielisen jätelakipykälän luonnospaketin jatkovalmisteluun ja myöhemmin eduskunnan käsittelyyn.



Scanstockphoto

Syksyn aikana selviää, näytetäänkö sopimusperusteiselle jätteenkuljetukselle punaista valoa jätelain uudistuksen valmistelutyössä.

on vapautettu täysin kilpailulle”, Pahkala toteaa ja jatkaa:

”On käsittämätöntä, miten näinkin pieni yksityiskohta kuin se, kuka kuljettaa jätteen paikasta A paikkaan B, on saanut näin valtavat mittasuhteet. Ikään kuin tämä olisi koko jätelain uudistuksen tärkein asia. Kiista vie kohtuuttomasti aikaa ja energiaa kaikilta osapuolilta”, Pahkala kritisoi.

Ministeri Lehtomäki kertoo ymmärtävänsä myös yksityisten yritysten huolen elinkeinostaan.

”Olen kuullut, että sopimusperusteisen järjestelmän lopettaminen vaikuttaisi radikaalisti pienyrityksien kenttään. Olen myös saanut väit-